

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

614.76

Hely

Idő

"1924"

Személy

Szerző: György Endre

Cím: 210.000 vagon havat takarítanak
el egyetlen tél alatt Budapesten

Forrás:

Az Újság

3m

(Hely)

1924. 11. 23.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old)

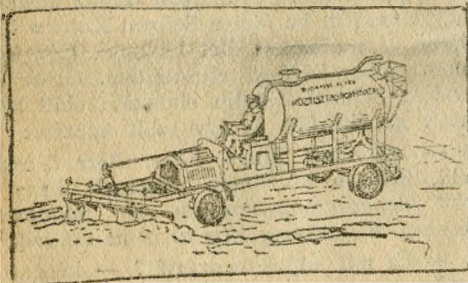
210.000 vagon havat takarítanak el egyetlen tél alatt Budapesten.

Kétmilliárd és háromszázmillió koronát irányoztak elő az idei télre. Parkokba, a Dunába és a csatornába ömlesztik a havat. — „Zseniális” feltalálók Meidinger-kályhákka! akarják olvasztani a havat.

Az idén működésbe lépnek az automobil-hóekék.

Itt a tél, s vele együtt megékezték a téli gondok, keservek is. Fűtésgondok s miegyebek emésztik az embereket, hogyan tudnának hát örülni a csillogó, szikrázó hópihének hullásának?

Pedig hát a természetnek ez a kitünő festője a legszebb tájképeket produkálja.

Automobilos hóeke, a hó elleni harc egyik legjobb eszköze lesz a jövőben. (Januárban kettőt üzembe helyeznek Budapesten.)

Sajnos, a pesti ember nem lírtól, nem mélyed el a mindent befödő hólepel tisztaságának bámulatában, nem csodálja az utcákon és háztetőkön kialakuló pompás figurákat, hanem ebben is mindenekelőtt a kellemetlent látja.

HARC A HÓ ELLEN.

Békében hozzá szoktunk, hogy amint megindult a hóarádát, megjelentek a pesti utcákon a szorgalmas utcaseprők ezernyi műkedvelő hólapátolóval együtt, s azonnal megkezdődött a harc a hó ellen... Jóformán le sem juthattak a hópelyhek a földre, már el is tüntették gyors munkáskezek.

Persze most is, mihelyt leszáll az első hó, má szidjuk a köztisztasági hivatalt, az utcaseprőket és mindazokat, akik azon egyszerűen le nem futták a járdáról a havat. Toporzékol a dühös pesti ember, igen sokszor jogosan is, mert hát csatakos utcán való járkálás nem tulságosan egészséges. Az olvadó hó „befolyással” van megviselt idegzetű lábballikre.

Most, hogy itt a hószézon, mégis illik má egyszer megismerkedni azzal a hadsereggel és apparátussal, amely a harci riadóra kapát kaszát, azaz lapátot és seprűt rogod s megy ki az utcára küzdeni a hó ellen.

BALLÓ ALFRÉD,

a Köztisztasági Hivatal vezetője az alábbiakban őszintén ismerteti a hóeltakarítási hadművelet minden fázisát, attól a pillanattól kezdve, amikor felhangzik a riadó, egészen addig, amíg a diadalmas köztisztasági csapatok az ellenség legyőzete után visszavonulnak sáncárkaikba, hogy itt azután újabb és újabb rohamra készüljenek fel.

— A rendes munkaidő, — kezdte elbeszéléését az igazgató — ha nincsen hó,

reggel 7-től, délután 5 óráig tart.

A fontosabb helyeken, színházak és középületek előtt, főbb utvonalakon esti nyolcig van inspekciós szolgálat. Éjjel rendszerint nincsen üzem. Egészen megváltozik azonban a munkaprogramm ha havazás van. Havazás esetén a nap, vagy a éj bármely szakában történjék is, a főelv az,

hogy azonnal hozzá kell látni a hó eltakarításához,

mert a forgalom úgy letapossa, hogy sokkal több fáradságba és költségbe kerül, mintha rögtön elvégeztük volna.

— E célból kora őszől egészen a késő tavaszig állandó inspekciós szolgálat van a köztisztasági hivatalban.

Két ember éjjel is permanenciában áll

s abban a pillanatban, amikor havazni kezd, felkelti a központban lakó intéző közeget, aki viszont alarmirozza az egész apparátust,

kezdve az igazgatótól egészen a munkásokig. Mihelyt a hó elérte a 4 centiméternyi magasságot, elsősorban a hóekéket rendeli meg. A hóekék e célból a város négy különböző helyén állanak. Ki rendeli az előfogatókat s a fővárosi fuvartelep mihelyt értesítést kap, azonnal elindítja a lovakat a hóekékhez. Ugyanakkor

megjelennek a hókevezetők,

akiknek mindegyike pontosan be van tanítva arra, hogy a reábizott hóekének mely városrészben, mely utcán kell dolgoznia. A hóekék hatóság turnusban váltják egymást. A váltóhelyek már bent vannak a városban, ott, ahol a hóekék dolgoznak. A leváltó emberek és lovak egyenesen ide jönnek.

HÁROM NYOLCÓRAS TURNUS.

— A hivatal többi személyzetét is pontosan kioktattuk arra, hogy havazás esetén kinek mi a dolga. Minden egyes tisztviselő, altiszt és munkás

előre elkészített program

szerint dolgozik. Ilyenkor ugyanis a rendes munkaidő megváltozik, amennyiben a rendes személyzet zöme reggel 6-tól este 6-ig dolgozik. Azonfelül fel fogadunk rendkívüli munkásokat, akik

három nyolcórás turnusban végzik a hóeltakarítást.

és pedig a rendes személyzet: tisztiek, altisztiek és előmunkások vezetésével. Az első turnus reggel 6-tól délután 2-ig megszakítás nélkül dolgozik. A második délután 2-től este 10-ig, a harmadik pedig este 10-től másnap reggel 6 óráig.

— A rendes személyzet létszáma

1200 körül mozog.

A rendkívüli munkások létszámát szintén programmszerűen határozzuk meg. A program szőlőgyenge havazásra 4 centiméter hóig, közepes havazásra 30 centiméterig és erős havazásra 30 centiméteren felül. Gyenge havazásnál

a maximálisan felvehető rendkívüli munkások létszám 950 ember, közepesen 1700, s nagy havazásnál 2650 ember. Vagyis nagy hóesés alkalmával körülbelül 3850 embert foglalkoztat a hőmunka.

— A munka sorrendje a következő: Amint havazni kezd, az összes rendelkezésre álló személy-

zet elsősorban a gyalogjárókat (azokon a helyeken, ahol nem a háztulajdonos köteles ezt elvégeztetni), a kocsitaknál az utátjárókat, az utkereszteket, villamosmegállóhelyeket, szóval azokat a területeket, amelyek gyalogközlekedés céljaira szolgálnak, mentesítik a hótól. Közben

az ekék is megindulnak

az uttesteken, ha 4 centiméternél magasabb hóréteg borítja. Csak miután a gyalogközlekedésre szánt utrészek tiszták, mennek a hőmunkások a kocsitakra. Itt elsősorban a hóekék által félretolt hószávon törnek átjárókat, azután rakásokba hordják a havat, majd amikor már az összes havat rakásokba halmozták fel, hozzáfognak a hónak az utcákról való eltávolításához.

Szellemi munkások, állástalan tisztviselők, tönkrement üzletemberek.

— A hóelhordás tulnyomórészt kézimunkával, kétkerekű talicskákön történik.

A hó egy részét parkokban, közlekedésre nem szükséges területeken helyezik el, egy részét a Dunába hordják, a pesti oldal tulnyomórésznél pedig a gyűjtőesatornába ömlesztik.

Bizonyos helyekről, ahol a talicskázás lassu művelete nem gazdaságos s ahol a közelben nincsenek alkalmas hólerakodók, teherkocsikká átalakított locsolóautókon szállítják el a havat.

— A hóeltakarítás programmszerű munkájának legfőbb feltétele, hogy rendkívüli munkaerők álljanak rendelkezésre. Sajnos e tekintetben a háború óta nagy nehézségek vannak s csak ritkán sikerül annyi rendkívüli munkást összehozni, amennyire szükség van.

— A rendkívüli munkások a legkülönbözőbb rétegekből kerülnek ki. Találni itt

szellemi munkásokat, állás nélküli köztisztviselőket, tönkrement üzletembereket, munkátlan szakmunkásokat, falusiakat, nőket és férfiakat vegyesen.

Jellemző, hogy addig, amíg a havazás tart, alig jelentkeznek rendkívüli munkások. Ennek az az oka, hogy a legtöbb jelentkezőnek nincsen megjelölés ruhája és cipője. Tartva attól, hogy átáznak s megbetegszenek,

inkább megvárják, míg a hóesés eláll.

Az is érdekes, hogy nappal legfőként nem képzett munkások jelentkeznek ilyenkor ritkaság a szak-képzett munkás vagy pláne az intellektuel. Ők nappal szegyenlik a hótapátolást s inkább éjjel jelentkeznek. Ugyancsak inkább ilyenkor állnak munkába a nők is, igen gyakran anyák, akiknek kis gyermekük van s az éjszakai időt használják fel kenyérkeresetre.

Jobban dolgozik a szellemi munkás.

— A Köztisztasági Hivatal sohasem kérdezi senkitől, hogy kicsoda-micsoda. Anélkül, hogy a nevéét is megkérdeznék, felvesszük a jelentkezőt s munka után nyomban kifizetjük. Csak fizetés alkalmával, amikor tengetést pénzért nyújtja, látjuk, hogy az illető nincsen a fizikai munkához szokva. Az intellektuel munkásruhában jönnek, maszkirozzák magukat erre az alkalomra, de rájuk ismerünk a munkájukról.

— A fizikai munkás

lassu tempóban, de egyenletesen, nyugodtan sepi a havat.

A szellemi munkás nagy igyekezettel és nagy erőparallással lát munkához, amely erejét rendszerint túlhaladja, úgy, hogy

rövid időn belül kifulladás s pihennie kell.

A szerszámot sem fogja azzal az ügyességgel, mint egy ehhez szokott fizikai munkás.

Vizsont a munkája sokkal precízebb és meg-

bizhatóbb, mint a fizikai munkásé.

— Mivel ez a sokezer munkás a város egész területén szétszórtan, csupán 9 tisztviselő és 52 altiszt irányítása mellett végzi a hóeltakarítást,

természetes, hogy gyakran fordulnak elő hibák és mulasztások is.

Ezek némelyike sokszor igen káros következménnyel járhat. Így például előfordult, hogy éjjeli munkások a rosszul világított utcán a hóbuckákkal együtt törmelékraest is bedobtak a csatornába. Ennek következtében a csatorna eldugult és csak nagy költséggel lehetett újból használható állapotba helyezni.

A villamosközlekedést is sokszor a hőmunkások ily elhibázott munkája akasztotta meg.

Leggyakrabban azért, hogy egy gondatlan hóekevezető a hóekét keresztlétezette az alsóvezetékes villamosvágányon és ezáltal teletömte hóval az alsóvezetékét.

„Zseniális“ feltalálók felvonulása.

— Sok baj van a rendkívüli munkásokkal. Gyakran előfordult, hogy egyesek, még mielőtt munkához láttak volna,

a szerszámmal együtt eltűntek az éj sötétjében.

Mindözek megállítására sokszor egész *detektív-szerű* leleményességgel kell résen lennünk. Hosszas tapasztalat és gyakorlat által sikerült ezeknek a furfangos eseteknek elejét venni.

— Természetesen még sok *javítandó* volna a *hóeltakarítási munkálatok körül*, különösen oly irányban, hogy a *kézimunkaerőt gépekkel* lehessen pótolni. Egyedül a *hóéke* vált be a gyakorlatban, de ez sem tökéletes, mert nem minden havazás alkalmával használható. Így

az idei első hónál nem helyezhettük üzembe a hóékét.

Találmány és mentőötlet ezerszámra van. Hozzászoktunk már ahhoz, hogy amikor

az első hó leesik, zseniális „feltalálók“ jelentkeznek,

akik a legfantasztikusabb ideákkal jönnek, melyekkel szerintük a havat egy-kettőre le lehet fujni az utcáról...

— E találmányok 90 százaléka a *hóolvasztást* célozza. Akadt már feltaláló, aki

néhányezer *Meldinger-kályhát* akart az utcán felállítani,

hogy azokban a havat felolvasszuk. A legfantasztikusabb terve mégis csak annak volt, aki tavaly állított be hozzánk. A „feltalálónak“ az az ideája támadt, hogy *locsolókocsikkal öntözzük szét az artézifüzdő melegvizét az utcán s azzal olvasszuk fel a havat...*

— Mi magunk azonban *komolyan foglalkozunk azzal, hogy a gépiert nagyobb mértékben lehessen bevezetni*. Az idén teszünk kísérletet

olyan hóékével, amelyet *automóbil* elé lehet szerelni,

hogy e célra *locsolóautóink* egyrészt felhasználhassunk. Egyelőre *két ilyen hóékát* rendeltünk meg kísérleti célokra. Ezek *január*ra itt is lesznek, s így remélhetőleg még ezen a télen kipróbálhatjuk. Ugyanis ezidő szerint

25 *locsolóautóink* van,

amelyeknek egy részét a *Mackensen-féle hadsereg* leszerelt anyagából szereztük be, *tulnyomórészként* azonban a *francia keleti hadsereg* autó-

parkjából való s a Köztisztasági Hivatal üzemé alakította át *locsolókocsikká*. Ezek egy részét, mint már említettem, *télen hóvarázásra* használjuk fel, a többit pedig, ha beválik, *hóékévé* alakítjuk át.

— Nagyon fontos volna oly gép feltalálása, amely az *ekék* által félretolt havat

automatikusan *rakásokba* hordaná.

— Nem lesz érdektelen végül néhány adattal megvilágítani,

hogy *mily nagy tömeget* tesz ki az a *hómenynyiség*, amellyel a Köztisztasági Hivatal *személyzetének* évenként meg kell birkóznia.

Ötmillió négyyszögméter *kocsiterületre* kell a havat eltakarítanunk, amihez még hozzájön az a *hómenynyiség*, amely a házak előtti *járdákat* lepi be, s amelyet a háztulajdonosok tartoznak lesodortatni a kocsitra. Körülbelül 2 *millió négyyszögméter* a járdaterület. Összesen tehát

7 *millió négyyszögméternyi területet* kell megtisztítani.

A mi *klimatikus viszonyaink* mellett egy tél folyamán *összesen* átlag 60 centiméter magasságú hó esik, vagyis ez azt jelenti, hogy ez idő alatt 4 *millió 200.000 köbméter havat* kell eltüntetni *Budapesten a föld színéről*.

Ez megfelel 210.000 *kocsirakomány*nak,

vagyis ennyi *vasuti kocsit* kellene egy tél alatti hó elszállításához. Az a *vonatszerelvény*, amelybe ez a *hómenynyiség* be volna rakva, több mint 2000 *kilométer hosszú* volna. (A Bécs—Budapest-utvonal alig 250 kilométer.)

Természetes, hogy ily *rettenetes tömegű anyagnak* az összehordása és elszállítása nemcsak nagy *munkát*, hanem *óriási költségeket* is okoz. Egy kisebb havazási nap a mai viszonyok között

64 *millió költséget* okoz, egy *közepes hóesés* naponta 100 *millióba* kerül s egy *hózivatar* viszont 130 *milliót* emészt fel *huszonnégy óra* alatt a hóékék nélkül.

A hóékék *üzembentartása* hatórás turnusonként körülbelül 20 *millió*s, naponta tehát 80 *millió*s *különkiadást* jelent. Legjobban bizonyítja, milyen *tehetőse*t a *büdzsénkben* a *hóeltakarítás*, hogy 1925-re 2 *milliárd és 300 millió* koronát irányoztunk e célra elő.

Így ad sokszáz embernek a hó *kenyeret*, a tél *fagya* pedig *meleg szobát*...

GYÖRGY ENDRE.